

Text poskytuje přehled hlavních metod používaných při sběru dat v empirickém výzkumu. Jedná se zejména o různé typy rozhovorů, dotazníků a testů, při nichž se uplatňuje dotazování obecně. Kvalitativní rozhovor se liší od kvantitativního v mnoha bodech. Kvantitativní rozhovor je zaměřen na obdržení pravdivé odpovědi od respondenta nejčastěji v strukturovaném rozhovoru a to z důvodu toho, aby se v krátkém čase dalo získat a analyzovat velké množství informací. V kvalitativním rozhovoru se využívá polostrukturovaného nebo nestrukturovaného dotazování, které se přizpůsobuje respondentovi během rozhovoru, nemá přímo danou strukturu otázek a nepředkládá respondentovi předem určené formulace odpovědí. Toto dotazování má výhody zejména v tom, že zajišťuje, že dotazovaný porozumí otázce a výzkumník získá subjektivní názory a pohledy respondenta. Tento způsob rozhovoru však vyžaduje jisté dovednosti ze strany výzkumníka a to jistou citlivost, porozumění, schopnost správného formulování otázek a umění reagovat na vyvíjející se průběh rozhovoru.

Dále jsou v textu uvedeny typy otázek, jejich způsob kladení a několik doporučujících zásad pro vedení interview. Mě však v článku více zaujaly jednotlivé typy rozhovorů a to zejména rozhovor narativní a fenomenologický. Ve většině rozhovorů se využívá klasického schématu otázka – odpověď, avšak narativní rozhovor probíhá v jiném duchu. Výzkumník na začátku rozhovoru určí předmět vyprávění a vyzve respondenta k vyprávění, v jehož průběhu se na další otázky neptá. Až na konci rozhovoru může položit nějaké doplňující či zobecňující otázky. Tento typ rozhovoru mě zaujal hlavně proto, že je celkem neobvyklý při získávání dat a analýza výsledků může být velmi zajímavé. Současně si ale uvědomuji, že je tento způsob získávání informací i jeho následná analýza velmi časově náročný. Fenomenologický rozhovor se zaměřuje na historii života dotazovaného, zejména na jeho jednání v konkrétních sociálních situacích. Obvykle se dělí na tři části. V první se tazatel snaží utřídit zkušenosti dotazovaného do kontextu tématu, ve druhé vybízí dotazovaného k jejich rekonstrukci a odhaluje detaily a ve třetí části je jedinec požádán o reflexi svých zkušeností. Tento typ rozhovoru může být použit například při výzkumech nespokojenosti lidí s určitými věcmi.

Na konci článku je uveden přehled dalších technik dotazování, ze kterých mě zaujala technika myšlení nahlas, při níž je dotazovaný vyzván k tomu, aby vykonal určitý úkol a myslel při něm nahlas. Tuto metodu jsem například použila při zpracování seminární práce do tohoto předmětu, když jsem svého respondenta poprosila o komentování při malování jeho aktivního prostoru v Brně.